

IULIA PETRESCU: *Nisipurile mișcătoare și Sirguinciosul Charon* au aceleași cusururi. Înțelegem zbaterea personajelor în straturile de jos ale societății americane contemporane, dar acest zbucium este prezentat monoton, într-o tensionare semipatologică, deci adesea neartistică, și aproape mereu neinteresantă. Suit pe scenă, *Sirguinciosul Charon* ar fi insuportabil nu numai spectatorilor, dar și actorilor: fizic nu ar putea face față atitor torsiuni. Bineînțeles că în mediul pe care-l descrieți, oamenii nu vorbesc ca într-un pension catolic, dar prea răstoarnă multe lături verbale! Marcați o predelecție deosebită pentru termeni ca „țicnit”, „nătăraș”, „dobitoc”, „impuțit”, „puturos”, „parșiv”, „bestie”, „scîrnăvie”, care abundă într-o frecvență uluitoare: folosiți cu o stupefiantă degajare o sumă de alte cuvinte imposibil de citat; după ce ați epuizat termenii românești, găsiți soluția salvatoare în alte limbi neolatine, adoptîndu-l pe „merde” (care pe o singură pagină de-a dumneavoastră se răfață de șase ori!).

Personajele dumneavoastră yankee vorbesc, se invectivează și se scuipă ca la ușa cortului: „Ce-o să mai halești”, „Dă-i cu dumnezei și cruci, și...” (nu putem reproduce mai departe pasajul — *n.n.*). „Fraților, a festelit-o Dumnezeu... păi, n-au făcut mai bine cei care l-au trimis în mă-sa?” În legătură cu americanul Chet, se creează iarăși o imagine destul de neamericană: „o tîrlă de Cheti...”

E firesc că lumea anglosaxonă nu e scutită de violențele de limbaj, și ele apar în literatura respectivă. Osborne, Shelagh Delaney, Wesker, Waterhouse, Hall, Edward Albee nu se sfîșec să apeleze la termenii „tari”, dar fără să abuzeze, fără să-și degradeze stiloul. Și eroul din „De veghe în lanul de secară” cultivă cu dezinvolură limbajul dur, însă acest limbaj sună atenuat prin faptul că e emis de un adolescent naiv și fermecător, aflat la

o vîrstă căreia îi e inerentă o anume vorbire nonconformistă, explozivă. Un cuvînt poate să nu supere citit într-o lucrare de proză, dar transpus pe scenă poate deveni oribil (după cum și unele acțiuni umane care pot fi descrise impecabil într-o scriere literară nu sînt compatibile cu prezentarea la rampă.) Și acum, întorcîndu-ne la Salinger și la dramaturgia mai sus citați, să știți că în mai toate scrierile la care ne-am referit, cuvîntul cu noduri se află într-un context care (fără supărare!) se află la cu totul alt nivel decît în paginile dumneavoastră. Credem că trebuie să lăsați la o parte arborarea unei false bărbății prin folosirea unor procedee care nu certifică „forță”, ci doar grosolănie. Porniți înainte de la cîteva puncte de sprijin consistente, ba chiar frumoase, pe care le găsim în textele dumneavoastră (Katherine narînd plimbarea pînă la stilp și intervențiile șoferilor, sau comentîndu-și cei douăzeci și nouă de ani; momentul lui Tom „Uite așa mă-ntilnesc cu oameni”, sau considerațiile despre cuvîntul „pîndit”; părerile lui Lee despre rostul omului; metafora presului; monologul lui Bill: „De cînd sînt pe lume înot într-o parte și-n alta”, sau cel cu „Douăzeci de ani am fost la ferma mea”; „Bill se ferește de soarele în asfințit ca de-o lovitură” etc.).

Și nu vă mai socotiți apropiate ambiante de la 10.000 de kilometri.

ANTONIA COSTA: Într-adevăr, așa vă numiți? După îndeminare, după mijloace, după cursivitatea replicii, după haz, după scrisul sigur, ne amintiți piese semănate altfel. *Nu vreau să fiu singur* și *Comedia amară* certifică toate substantivele de mai sus, dar rămîn înscrise în circuitul unei comedii mai ușurele, destul de puțin literare, care nu intră în preocupările revistei noastre și, de obicei, nici ale teatrelor de proză.

Mihai Dimiu